

РЕЦЕНЗИЯ

От доц. д-р Мария Иванова Желева,
Технически университет – Варна, ФЕ,
Кат. „Социални и правни науки“

на материалите, представени за участие в конкурс
за заемане на академичната длъжност “доцент”
по професионално направление 3.4. „Социални дейности“,
научна специалност „Гражданско и семейно право“

В конкурса за доцент, обявен в Държавен вестник, бр. 110 от 21 декември 2013 г. и в сайта на ТУ - Варна за нуждите на катедра „Социални и правни науки“, като единствен кандидат участва гл. ас. д-р Беанета Василева Янева от кат. „Социални и правни науки“, факултет Електроника в ТУ-Варна.

1.От представения от кандидата „Списък на трудовете“ са рецензирани публикуваните след 2011 г., т. е. след защитата на докторската дисертация. Този избор е мотивиран от съображението, че публикациите отпреди тази дата вече са получили своята положителна оценка от компетентното звено. Рецензираните трудове биха могли да се систематизират в следните групи:

1.1.Статии, отпечатани в рецензирани списания и годишници в България: „Развитие на правната уредба на корпоративната мобилност в Европейския съюз (делото Vale Contruction)“; „Европейско частно дружество, конкурент или съюзник на националните дружественоправни форми“, (Годишник на Технически университет – Варна, 2013 г.); „Въпроси по имплементацията на Директива 2005/56/ЕО в Търговския закон, отпечатана в сп. „Правна мисъл“ бр.3/2011 г. (II.5, II.6);

1.2.Учебници и учебни пособия: „Основи на публичното право“ (Варна, 2014 г.), Антидискриминационно законодателство и практики“ (ТУ-Варна, 2014 г. – прието за отпечатване) – (V.1, V.2);

1.3. Публикации в рецензирани сборници с доклади: „Социалното предприятие“ и „Някои въпроси по имплементацията на международното европейско законодателство в областта на здравословните и безопасни условия на труд в българското законодателство“ - Сб. Доклади от юбилеен конгрес с международно участие „Науката и образованието в бъдещето“ по случай 50 години ТУ-Варна, 4-6 октомври 2012 г.); „Търговски сделки с интелектуалната собственост“ и „Търговското дружество като субект на правото на интелектуална собственост“ – Научни трудове на Русенския университет, 2013 г.; „Обща характеристика, компетентност и правомощия на Единния европейски патентен съд“ и „Конкурентоспособност и корпоративна сигурност на търговските дружества в Европейския съюз“ – Сб. Доклади от Международна научна конференция на тема: „Глобализъм, регионализъм и сигурност“, организирана от УНСС, 19-21. 09. 2013 г. (III.5, III.6, III.7, III.8, III.9, III.10)

1.4. Публикации в сборници с доклади: „Презгранично предоставяне на услуги“ (Сб. Доклади от научна конференция „Мениджмънтът в динамично променяща се среда за сигурност, т. 5, НВУ „В. Левски“, В. Търново, 2011 г.), „Аутсорсингът. Правна същност“; „Правна същност на договора за обществена поръчка“, „Придобиване на вещни права по наследство и въз основа на изтекла придобивна давност в условията на съпругеска имуществена общност“ – Сб. Научни трудове на Годишна университетска научна конференция на Национален военен университет „В. Левски“, 27-28 юни 2013 г., В. Търново. (IV.3, IV.4, IV.5, IV.6).

2. Представените извън дисертационния труд научни публикации попадат в следните основни направления: Търговско право, Гражданско право, Административно право и административен процес, Международно публично право. Те свидетелстват за научната зрялост на кандидатката и отразяват основните ѝ приноси за развитието на теорията и практиката в областта на частното право. Подобна констатация се налага и от автобиографичната справка. Преди постъпването си работа в ТУ-Варна, Беанета Янева е заемала различни длъжности, свързани с реализирането на частни правоотношения с международен елемент: валутен счетоводител и специалист международни трансакции; специалист маркетинг и международни отношения; оперативно счетоводство в транспортно предприятие. Преподавателската ѝ дейност е твърде интензивна. От 1999 г. до настоящия момент лекциите и семинарните

упражнения, които провежда, с малки изключения са в областта на частноправните науки. Част от тях се провеждат и пред чуждестранни студенти, на английски език. Оценката на преподавателската дейност на кандидатката, според документацията по конкурса и според личните впечатления на рецензента, е подчертано положителна.

3. Положителните лични впечатления и доброто име на кандидатката се потвърждават от нейната педагогическа подготовка и дейност. Д-р Б. Янева е вискателна към студентите и към себе си при провеждането на лекции и семинари. През годините тя се стреми към самоусъвършенстване чрез участие в специализации, семинари и квалификационни курсове в страната и чужбина, реализиране на мобилност в рамките на програма „Еразъм“. Учебните дисциплини, които преподава д-р Б. Янева от учебната 2011-2012 г. са: Търговско право“, „Семейно и наследствено право“, „Трудово и осигурително право“, „Защита на интелектуалната собственост“, „Патентно право“, „Трудово законодателство“. В ОКС „Магистър“ тя води задължителните дисциплини „Антидискриминационно законодателство и практики“, „Правни механизми на социална защита на деца и семейства“, „Правна регламентация на условията на труд“ и „Управление на производствения риск“ в различни специалности от професионално направление 3.4 „Социални дейности. Наред с това тя е титуляр на няколко дисциплини към други специалности.

Д-р Беанета В. Янева е автор на две учебни пособия („Основи на публичното право“ и „Антидискриминационно законодателство и практики“), които напълно отговарят на потребността от знания в областта на правото, предназначени за неспециалисти. Наред с това тя е разработила над 9 учебни програми. Под нейно ръководство успешно са защитили 4 дипломанти в ОКС „Магистър“ и 18 дипломанти в англо-езиково обучение от специалност „Социален мениджмънт“, ОКС „Бакалавър“. Д-р Б. Янева е рецензирала общо 24 дипломни работи, от които 14 са на студенти от англо-езиково обучение.

4. Научни и научноприложни приноси

Научните интереси на гл. ас. д-р Беанета Янева са свързани с няколко тематични направления, където тя има конкретни научни приноси. Те са разположени преди всичко в сферата на международното дружествено право. Тази проблематика изисква интердисциплинарен подход и е мотивирал д-р

Янева да направи проучвания върху някои аспекти на правото на ЕС, гражданското право, международното публично право, административното право. Научните публикации на кандидата извън дисертационния труд са общо 25, от които 20 са самостоятелни, 5 са в съавторство (2 са с един съавтор и 3 с повече от един). 4 от тях са на английски език.

В „Списъка на трудовете“ д-р Беанета Янева е обособила група от 12 публикации, обединени като „равностойни на монографичен труд“ на тема: „Търговските дружества в условията на националния и единния европейски пазар“. Поради посочените по-горе съображения, спирам вниманието си на онези от тях, които са публикувани след 2011 г. , както и останалите трудове, които са публикувани след тази дата.

Съгласна съм с посочените в авторската справка приноси на научните трудове на кандидата. Те могат да бъдат обобщени в следните групи:.

По направление 1 (Търговско право):

- Актуалност на изследваната проблематика в контекста на новата обстановка, в която действат националните стопански субекти след 2007 г.

- Подчертава се ролята на Съда на ЕС за разграничаването на свободата на установяване от правото на преместване на седалището на търговското дружество, с което Съдът изпреварва процеса на създаване на норми на вторичното право на ЕС.

- Сравнителноправното изследване на националните правни норми и на европейските правни източници са довели кандидата до изводи относно неточностите и празнотите при въвеждането на правото на Съюза. Непрецизната имплементация на нормите на вторичното право на ЕС водят до отрицателни последици при практическото приложение на уредбата. С оглед на това са направени предложения *de lege ferenda*.

- Като една от причините за нарушаването на сигурността на стопанския обмен е посочена неправилната регламентация на понятието „седалище“ на юридическите лица. Проблематиката във връзка със свободата на установяване на дружествата е анализирана във връзка с концепцията за свободата на установяване на територията на ЕС. (II.4, II.5, II.6).

- Анализирано е подвижното стълкновение на закони, свързано със смяната на приложимото право и защитата на интересите на акционери,

кредитори, съдружници, работници. То подчертава празнините в правната уредба на дружественоправните форми в РБ и в други държави-членки на ЕС и мотивира необходимостта от законодателни мерки за тяхната синхронизация и координация, както и от уеднаквяване и изясняване на понятийния апарат. Необходимостта от синхронизация и координация е наложителна и с оглед създаването на нови правни образувания – наднационални дружествени форми, които биха улеснили преместването на едно дружество. (II.3, II.4, II.5, II.6, III.1, III.1, III.3, III.4, III.6, III.7, III.8, IV.3)

- Анализирани са резултатите от транспонирането на Европейското право в правото на Република България и по-конкретно в областта на функционирането на националните търговски дружества. Използвайки и за отправна точка констатацията, че националната правна уредба на дружественото право създава пречки пред търговските дружества за осъществяване на международни преструктурирания, д-р Янева стига до извода, че в основата на проблема стои понятието „националност“, чието по-пълно изясняване е наложително с оглед приложимото право. Конкретно е изследвано доколко е пълно транспонирането на Директива 2005/56/ЕО в Търговския закон и се препоръчва промяна *de lege ferenda* в гл. V и XVI от Търговския закон.

По направление 2 (Гражданско право):

- Анализирани са сделките с интелектуална собственост, чиято защита се разглежда в контекста на обществения интерес. Направени са предложения *de lege ferenda* относно способите за прехвърляне на правото на заявка за патентоване пред съответния административен орган (III.9, III.10);

- Приносен характер има изследването за придобиване на вещни права по наследство и въз основа на изтекла придобивна давност в условията на съпругеска имуществена собственост. Изследването се позовава на презумпцията на чл. 69 от Закона за собствеността относно претенцията на преживял съпруг, който претендира за придобиване на вещно право на собственост върху дела на сънаследниците на починалата си съпруга. (IV. 6)

По направление 3 (Административно право и административен процес):

Анализът на договора за обществени поръчки е разположен в граничната област между гражданското и административното право. Приносът се състои в оборването на твърдението, че той е вид административен договор. (IV. 5)

По направление 4 (Международно публично право):

Достойнство на изследванията в тази област е анализът на нормите относно защитата на интелектуалната собственост на правните субекти на територията на вътрешния пазар. Направен е извод за предимствата, които ще осигури Единният европейски патентен съд в правната защита на интелектуалната собственост на стопанските субекти (III.7, III.8)

Приложни приноси:

Приносите с приложен характер имат значение за:

- Промяна на законодателството в съответствие с направените предложения
- Осъвременяване на обучението на студенти от различни специалности
- Усъвършенстване на бъдещата професионална и гражданска подготовка на студентите

5, 6.Значимост на приносите за науката и практиката

Проблемите, които са предмет на изследване от страна на кандидата и имат стойност на личен принос, са особено актуални през последните години. Те са анализирани на ниво, съответстващо на съвременното равнище на науката и отговарят на динамичните потребности на търговските дружества. Научните разработки са актуални и с оглед едно от основните права в рамките на Единния европейски пазар – правото на свободно установяване и движение.

Резултатите от изследванията са актуални, значими и имат научно и практическо приложение.

7. Към представените научни изследвания могат да бъдат направени и критични бележки, които имат характер по-скоро на препоръки към бъдещата научноизследователска дейност на Беанета Василева Янева. Преди всичко препоръчвам публикациите от раздел А („равностойни на монографичен труд“) да бъдат обединени в монография. Това би позволило на кандидата да

преодолее фрагментарността, типична за статии и доклади, изнесени на научни конференции и би я мотивирало да пристъпи към по-широки обобщения. Така например би могло да се разсъждава относно границите, до които преюдициалните заключения на Съда на ЕС би следвало да имат ефект върху практиката на националните съдилища.

Критичните бележки не накърняват стойността на изследванията на кандидата, които имат безспорни научни достойнства и приноси. .

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Цялостната научно-изследователска, научно-приложна и педагогическа дейност на кандидата гл. ас. д-р Беанета Василева Янева дава основание да се направи извода, че тя е постигнала резултати и притежава умения, изисквани от ЗРАСРБ за заемане на академичната длъжност “доцент”. В нейните трудове са направени теоретични обобщения на големи научни проблеми, които съответстват на съвременните постижения на науката и представляват значителен и оригинален научен принос.

На основание на всичко гореизложено и съгласно чл. 24, ал.3 от Раздел III на ЗРАСРБ, чл. 53, ал 1 от ППЗРАСРБ и специфичните изисквания на Правилника на ТУ - Варна за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности, изразявам положителна оценка и предлагам на Научното жури да вземе Решение, с което да предложи на Факултетния съвет на ФЕ към ТУ-Варна да избере д-р Беанета Василева Янева за “доцент”.

04. 06. 2014 г.
ТУ – Варна

Рецензент::.....
/доц. д-р М. Желева/

